

[Jørgen Junior]

Jeg synes, denne debat tjener et formål. Jeg synes, det er vigtigt, at der bliver talt om et detailproblem, som har næsten uoverskuelige konsekvenser i sig.

Vi må alle sammen være enige om, at udviklingen i det sydlige Afrika er af afgørende betydning. Alle, der overhovedet kan tænke, ved også, at enden på udviklingen i Rhodesia vil påvirke udviklingen i resten af det sydlige Afrika, og derfor er dette i virkeligheden noget, som kan få en ganske afgørende vital betydning for Vesteuropa, for Danmark i løbet af de kommende år.

Jeg kan egentlig godt se, at udenrigsministeren er i en endog meget vanskelig position. Partiet venstre har, indtil det gik i regeringssamarbejde med socialdemokratiet, på dette område ført en særdeles fornuftig politik. Partiet venstre har været enig med de andre ikke-socialistiske partier i, at socialdemokratiets politik, således som vi også har hørt den nu fra hr. Lasse Budtz, ikke modsvarer sund fornuft og ikke modsvarer en politik, som man bør føre i Danmark.

Derfor kan man sige, det er meget, meget svært for udenrigsministeren. Det er selvfølgelig meget, meget svært, men vi kan ikke, blot fordi venstre er gået i regering med socialdemokratiet, af den grund undlade at påpege en politik, som venstre hidtil har været enig i. Vi bliver nødt til at bede regeringen om at ændre sin politik, vi bliver i hvert tilfælde nødt til at bede folketinget tage stilling til, hvorvidt man vil opfordre regeringen til det.

Det kan gøres på mange forskellige måder. Det kan gøres meget svagt, det kan gøres meget venligt, og det kan også gøres en lille smule hårdere. Det kan være svært at vælge, hvilken måde man skal gøre det på, for vi ved jo godt, at opfordringer i form af forslag til motiverede dagsordener ikke har særlig store chancer for overhovedet at komme til afstemning i denne sal. Men for at præcisere fremskridtspartiets indstilling vil jeg alligevel fremsætte et forslag til motiveret dagsorden, som jeg håber vil indgå i den kommende debat på en sådan måde, at man indser det positive i, at Danmark nu går forrest, og at Danmark nu viser en moralsk karakterstyrke, som vi hidtil ikke har vist:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget pålægger regeringen at anerkende det kommende nye styre i Zimbabwe-Rhodesia, da regeringen Muzorewa rent faktisk vil komme til at kontrollere langt den overvejende del af sit lands territorium og en anerkendelse derfor vil modsvare normal dansk praksis.

Tinget går herefter over til næste punkt på dagsordenen.«

Første næstformand (Erlendsson):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Johan Philipsen (V):

For adskillige år tilbage var jeg deltager i en diskussion, hvor emnet var Afrika. Tidspunktet ligger så langt tilbage og dog så nær ved, at alle var klar over, at kolonitiden var forbi. Diskussionen drejede sig naturligt om, hvorledes man kunne få en rimelig overgang til sort flertalsstyre. Alle var enige om, at overgangen kunne blive vanskelig nok.

Man var også enig om, at overgangen helst skulle ske uden for mange væbnede konflikter, og at det var ønskeligt, at man kunne undgå en tilbagegang i levefoden. Vi gjorde os ingen forestilling om, at de mange nye lande kunne få et demokrati efter europæisk eller dansk mønster.

Derimod var diskussionsdeltagerne uenige om, hvorvidt overgangen ville ske i den form, at diktaturer ville afløse de hvides styre. Der var ingen af os, der dengang gjorde os forestilling om, at overgangen kunne ske ved indblanding udefra i Afrikas anliggender; det er jo desværre sket, eksemplet Cuba i Angola er ikke opløftende. Der er her sket en meget stor tilbagegang i nationalprodukt og dermed i levefod for landets sorte befolkning. Med blikket rettet mod fremtiden de kommende år var der en klog dame, der afsluttede diskussionen med at sige: »Evnens til at leve i frihed kan kun erhverves i frihed.« Disse ord har senere vist sig at være en meget sikker bedømmelse af overgangsvanskelighederne. Vi ønskede sort flertalsstyre, vi ønskede overgang uden for store tilbageslag i økonomien, og vi forventede en vanskelig proces; det sidste slog i hvert fald til.

Danmark har i en årrække anerkendt styre og regeringer, der havde det faktiske her-